

Kunning um DPU

Dansk Pædagogisk Udviklingsbeskrivelse

Elisabeth M. Gaard, cand.pæd.pæd.psyk.

og

Elinborg S. Petersen, cand.pæd.pæd.psyk.

sernám

NÁMSFRØDLIG OG SÁLARFRØDLIG
RÁÐGEVING

Innihald

- Hvat er ein DPU?
- Ástøðiliga bakgrundin
- Menning, læring og trivnað
- Framferðarháttur
- Útvalt menningarøki
  - stutt prát tvey og tvey
- Didaktisk arbeiðsskjøl

<https://dpu.au.dk/asterisk/asterisk-99/paa-en-skole-i-aarhus-er-det-paedagogikken-ikke-boernene-der-skal-tilpasse-sig>

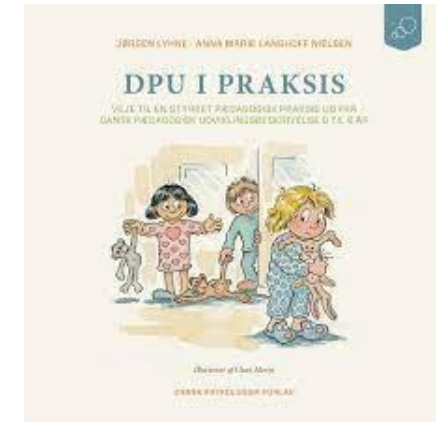

sernám

NÁMSFRØÐILIG OG SÁLARFRØÐILIG
RÁÐGEVING

Dansk Pædagogisk Udviklingsbeskrivelse

- Er eitt systematiskt eygleiðingar- og skrásetingaramboð
- Eitt amboð at brúka, tá man er stúrin um menningina hjá einum barnið, og man ynskir at tillaga undirvísingina ella skúlatilboðið, og skapa betri luttøkumøguleikar fyri barnið.
- Tá ein hevur ynski um: At fáa størri innlit í menning og læring, í mun til funktiónsstøði/menningarøkir hjá barninum
- Eitt amboð til tey vaksnu/skúlan, soleiðis at skúlin kann bjóða barninum eitt væl grundað undirvísingartilboð, sum tekur útgangsstøði í førleikunum hjá tí einkulta barninum.

Endamálið við at nýta Dansk Pædagogisk Udviklingsbeskrivelse

Menningarlýsingin hevur til endamáls :

1. at betra um kvalitatin á tí skúlatilboðnum sum barnið er ein partur av.
2. at lýsa førleikar og menningarmøguleikar hjá barninum.
3. Seta mál út frá “Zone for nærmeste udvikling” hjá barninum

Tveir móguleikar

- **DPU 0-6 ár**

Gjörd at brúka á dagstovnaøkinum, men kann eisini brúkast í innskúlingini. Inniheldur 9 menningarøkir.

- **DPU til (vaksin) børn og ung við niðursettum kropsligum ella sálarligum funktiónsstöði**

Gjörd til at brúka á bústovnum, men kann eisini brúkast til børn og ung við niðursettum kognitivum førleikum í skúlanum. Inniheldur 8 menningarøkir.

Online Score - <https://dpf.dk/vurdering/dpu/>

sernám

NÁMSFRØDLIG OG SÁLARFRØDLIG
RÁÐGEVING

9 menningarøkir

- Uppmerksemi
- Minni (hukommelse)
- Spæl og virksemi
- Mál og samskiftis førleikar
- Sosialir førleikar
- Sjálvregulering
- Grovmotorik
- Fínmotorik
- Førleikar í gerandisdegunum

8 menningarøkir

- Uppmerksemi
- Minni (hukommelse)
- Mál og samskiftis førleikar
- Sosialir førleikar
- Sjálvregulering
- Grovmotorik
- Fínmotorik
- Førleikar og virksemi í gerandisdegunum

Ástøðiliga bakgrundin

- Tað eru Jørgen Lyhne, sálarfrøðingur og lektor á VIA University College og Anna Marie Langhoff Nielsen VISO-specialist, sum hava útarbeitt tilfarið.
- DPU byggir uppá vitan og gransking innan menning- og neuro- sálarfrøði og er væl grundað.
- DPU hevur eitt dialektisk sýn uppá menning:**
Tað vil siga, at øll menning hendur í einum sosialum samspæli. Menningin ella broytingin fer fram í einum sínámillum samspæli ímillum barnið og umhvørvið. Menning má altíð skiljast í einum vekselvirkningi í millum innaru viðføddar eginleikar/førleikar og uttara sosiala ávirkan.
- Menningarmøguleikarnir hjá barninum ella tí unga verða lýstir við hugtakinum hjá Vygotsky um ”Zone for Nærmeste Udvikling”.

sernám

NÁMSFRØÐILIG OG SÁLARFRØÐILIG
RÁÐGEVING

Lev Vygotskys model for mest effektive læring

etbendtsiv.dk

Zone for nærmeste udvikling:

- Fyri at eydnast sum fakfólk, so skal ein arbeiða við barninum í tí gula feltinum
- Menningarmøguleikarnir hjá barninum liggja í “Zone for nærmeste udvikling”
- Hetta vil hava eina ávirkan á trivnaðan hjá barninum

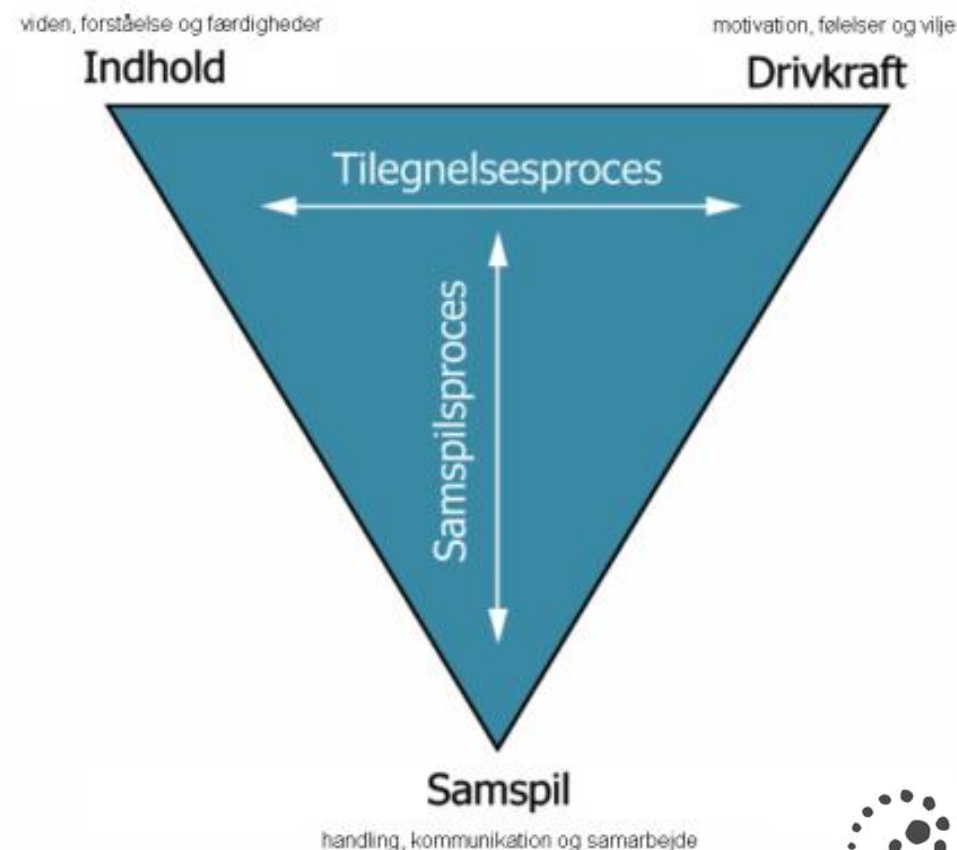
sernám

NÁMSFRØDLIG OG SÁLARFRØDLIG
RÁÐGEVING

Læruástøði í DPU

- Læruástøðið er grunda á eina breiða viftu av læruástøðum - m.a. viðurkennandi læring, læru ástøði hjá Vygotsky (ZNU), situeret læring og relatións tengd læring bert fyri at nevna nøkur.
- Læring skapar barnið yvir tíð. Gjøgnum læru møguleikar formast barnið sum persónur og samleikin verður grundfestur ígjøgnum hesar lærutilgongdir (Lyhn & Nielsen 2019, s. 33).
- Knud Illeris “læring kan føre til transformering af ens identitet eller selvopfattelse (Illeris, 2013)

sernám

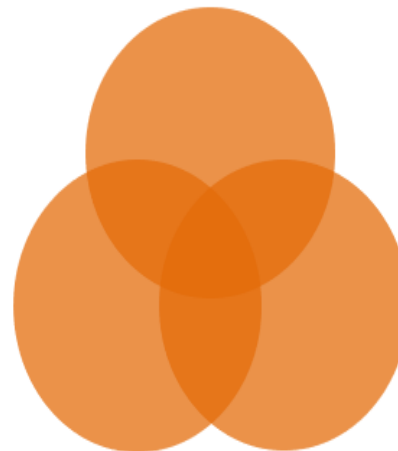
NÁMSFRØDLIG OG SÁLARFRØDLIG
RÁÐGEVING

DPU – trivnaður

- Viðgerð ikki trivna í sjálvum sær, men lenar seg uppá definatiónum hjá Deci og Ryan
- Hyggjast kann at niðurstøðuni í DPUini, um hon gevur ábendingar um trivnað ella mistrivnað hjá barninum

Tre faktorer der fremmer trivsel

Oplevelsen af frihed til selvbestemmelse

Oplevelsen af at høre til i et fællesskab

Oplevelsen af at være god til noget

Deci & Ryan

sernám

NÁMSFRØDILIG OG SÁLARFRØDILIG
RÁÐGEVING

Framferðarháttur

- Eygleiðingar- og dokumentatíónsamboð
  - Systematiskur eygleiðingarháttur
- Umgongur forfatan – til dæmis at eygleiðingin staðfestir eina hypotesu
- Kann betur grundgeva fyri tilboðnum hjá barninum
- Átøk verða fakliga grundgivin
- Eftirmetingaramboð

[Skolepsykolog \(dyhrs-skole.dk\)](http://dyhrs-skole.dk)

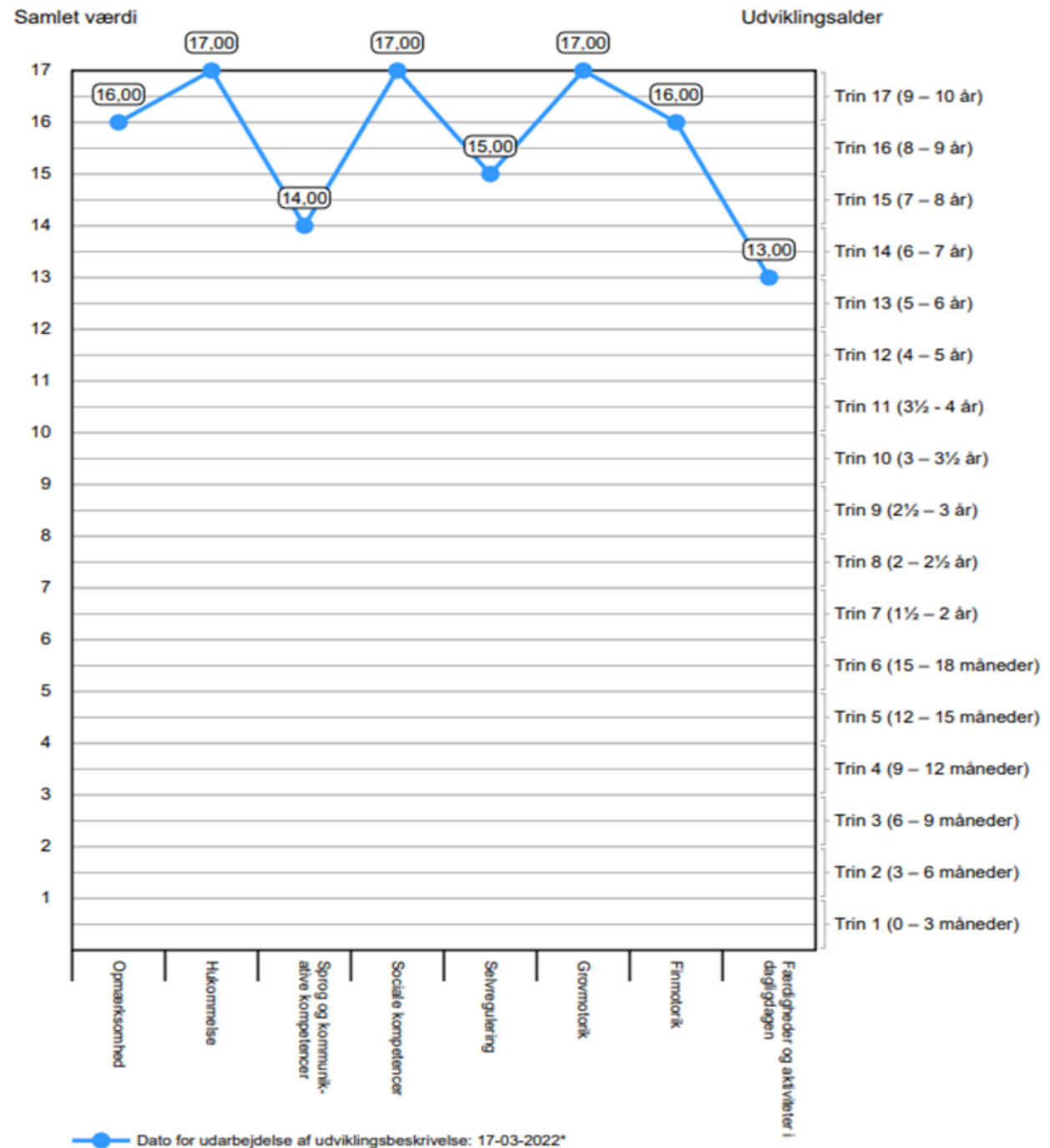

sernám

NÁMSFRØÐILIG OG SÁLARFRØÐILIG
RÁÐGEVING

Framferðar- háttur

- Inniber fleiri spurnarblöð – fyri at fáa eina kvantitativa metan av virkisførleikanum hjá barninum/tí unga
- Svarini stuðla undir eina kvalitative lýsing, sum vísir á hvat barnið/tann ungi megnar og “zone for nærmeste udvikling”

Kvalitatív menningarlýsing

- Samanumtøka av svarunum innan hvørt menningarøki
- Funnið verður fram til hvat barnið meistrar og hvar tað er á veg. Síðan skrivar man tað inn í *zonen for nærmeste udvikling*, og átøk verða tilrættaløgd.

Zonen for nærmeste udvikling

---

8. Færdigheder og aktiviteter i dagligdagen

Zonen for nærmeste udvikling

Tilgongdin

- Eygleiðarin eigur at hava fakligar fortreytir (ástøðiliga og praktiska), sum bakgrund fyri eygleiðing og tulking
- Tilmælt verður, at tvey fakfólk eygleiða – kann eisini vera fleiri
  - Orientera seg í tilfarinum. Kenna spurningarnar.
  - Umhugsa byrjanar trin
- Eigur at vera yvir eitt longri tíðarbil í dagliga umhvørvinum hjá barninum (1-2 mánaðir)
- Tað er neyðugt at spyrja foreldrini um nakrar av spurningum, ella at hava tey við, tá svarað verður uppá spurningarnar

Hvat krevur amboðið?

- Fakfólkini kenna barnið
- Ynski um at fáa eina fjølbroytta mynd av menningarøkjum hjá barninum
- Kenna tilfarið og spurningar
- Seta 2 mánaðir av til eygleiðingar og líðandi at svara spurningum
- Gera ætlan út frá *zonen for nærmeste udvikling*
- Royndarkoyrt í dagstovnaøkinum – samstarva um spurningar, scoring og SMART OG SMTTE
- Amboð er við til at gera tað professionelt hvussu ein leggur ætlan fyri einstaklingin

<https://inclusion-international.org/programme/catalyst-for-inclusive-education/>

sernám

NÁMSFRØDLIG OG SÁLARFRØDLIG
RÁÐGEVING

Dømi uppá spurningar

Trin 12 · Selvregulering 4-5 ár		2	1	0	?	G	*)
1	Tilbageholder impuls til at afbryde andre, der er i gang med en samtale eller er fordybet i noget andet		X				
2	Udsætter lystfyldt aktivitet (fx venter med at spise noget kage, som står fremme, og som gruppen skal dele senere)	X					
3	Er optaget af grænserne mellem sandt/falsk, rigtigt/forkert, fantasi/virkelighed, godt/ondt	X					
4	Hæmmer impulser og udsætter behov for at være i centrum (fx behov for at være den første til at prøve noget, sidde et bestemt sted i bussen, trykke på stopknappen, dække bord, hjælpe pædagogen)		X				
5	Reagerer passende på nederlag i spil (siger fx „Øv“ og accepterer, at den anden har vundet)		X				
6	Kommer med forslag til, hvordan problemer skal løses, eller hvordan ting skal gøres (vil fx gerne have andre til at gøre det på samme måde)	X					
7	Giver begrundelser for, hvorfor det har været nødvendigt at bryde en regel	X					
Trinværdi (antal point)/(to gange antal krydser i kolonne 2, 1 og 0):							

Trin 17 · Hukommelse 9-10 ár		2	1	0	?	G	*)
1	Husker regnemetoder og kan løse konkrete opgaver ved hjælp af hovedregning, lommeregner, it etc. (gange og dividere)		X				
2	Har let ved at huske og redegøre for fakta fra omverdenen eller Nyhederne (fx at det bliver godt vejr i morgen, at der er udflugt på søndag, at der er tilbud på pizza i supermarkedet, at der er valg, at der er sket ulykker)	X					
3	Kan den lille tabel (kender resultaterne, når man ganger tallene 1-10, fx $7 \times 7 = 49$)		X				
Trinværdi (antal point)/(to gange antal krydser i kolonne 2, 1 og 0):							
Kommentarer:							

2 Altid	1 Nogle gange/i nogen grad	0 Aldrig	? Ved ikke	G Svar baseret på gæt	*) Se kommentar
---------	----------------------------	----------	------------	-----------------------	-----------------

sernám

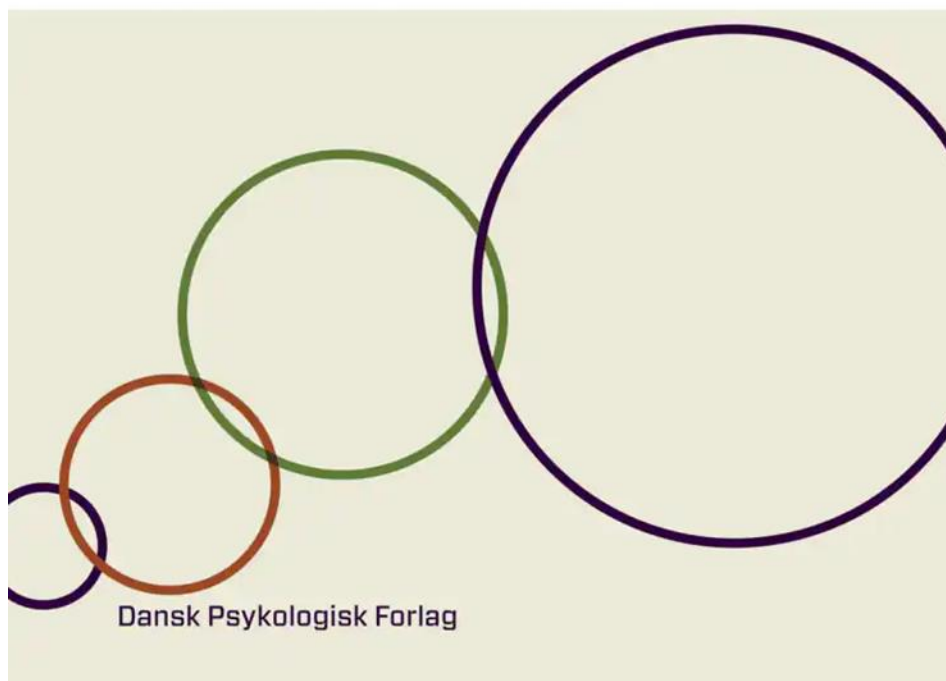
NÁMSFRØDILIG OG SÁLARFRØDILIG
RÁÐGEVING

Jørgen Lyhne
Anna Marie Langhoff Nielsen

DANSK
PÆDAGOGISK
UDVIKLINGS-
BESKRIVELSE

Voksne (og børn og unge) med nedsat
fysisk eller psykisk funktionsevne

2. UDGAVE

8 Menningarøkir:

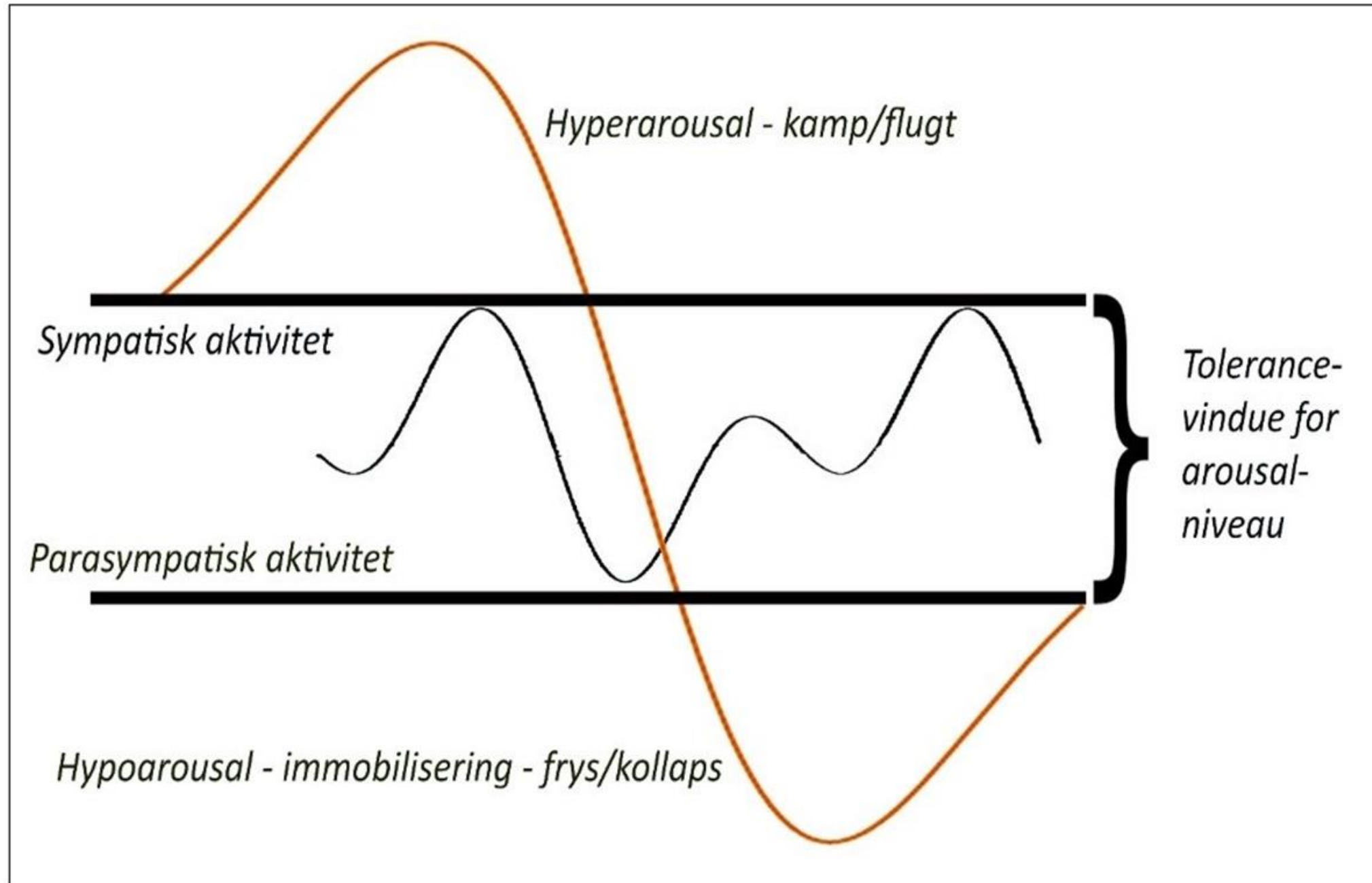
- Uppmerksemi
- Minni (hukommelse)
- Mál og samskiftis førleikar
- Sosialir førleikar
- Sjálvregulering
- Grovmotorik
- Fínmotorik
- Førleikar og virkseimi í gerandisdegnum

sernám

NÁMSFRÓÐILIG OG SÁLARFRÓÐILIG
RÁÐGEVING

sernám

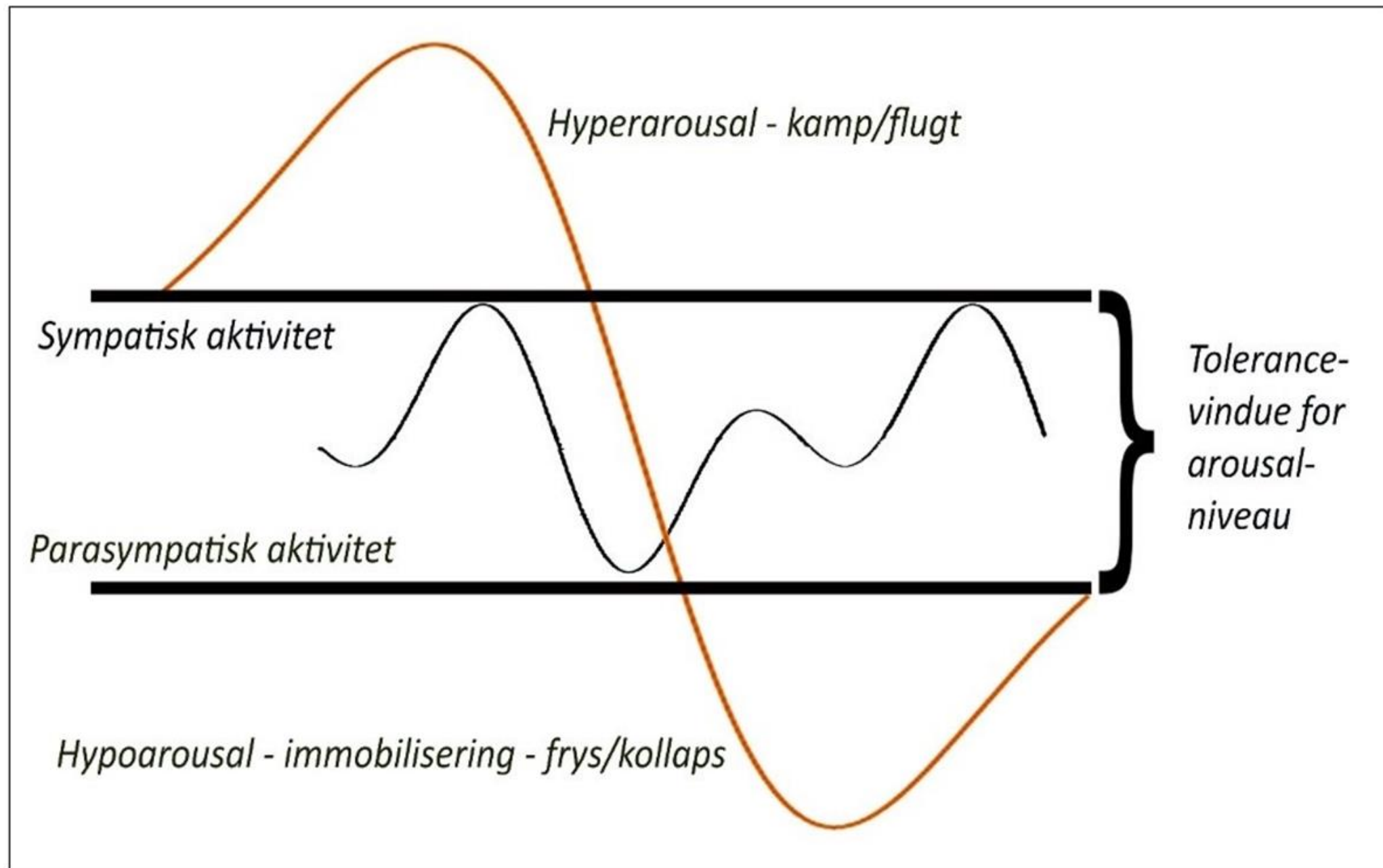
NÁMSFRØDILIG OG SÁLARFRØDILIG
RÁÐGEVING

Case

Oscar 10 ár fer út í fríkorter. Hann spælir stikkbólt saman við fleiri øðrum børnum. Aðru ferð hann verður raktur av bóltinum, rennir hann ímóti tí sum kastaði bóltin, og slær hann fleiri ferðir. Hini børnini royna at skilja dreingirnar at. Garðvaktin kemur yvir til dreingirnar, og Oscar peikar eftir hinum dreingjunum og sigur: “Hann ger fortreð”. Oscar grætur og klemmar læraran. Klokkan ringir inn til tíma, men Oscar vil ikki inn. Hann grætur og rópar av og á. 10 minuttir ganga, og lærarin er noyddur at fara inn í tíman. Tá 20 minuttir eru farnir av tímanum kannar lærarin, um hann fær Oscar inn. Hann megnar at koma inn og seta seg við sítt pláss. Hóast lærarin roynir at hjálpa honum í gongd við eina uppgávu, fer Oscar ikki í gongd. Hann liggur við høvðinum á borðinum restina av tímanum.

Stutt prát tvey og tvey

- Annar fortelur um eina stöðu, har sjálvreguleringin hjá einum næmingi ávirkaði virksemi í skúlanum
  - Hvat hendi?
  - Leiddi hendingin til eitt átak rundan um sjálvreguleringina?

Didaktisk arbejds-skjøl

Didaktik og planlægning - De grundlæggende spørgsmål

- Triggir kjarnuspurningar í didaktiskari tilrættalegging
- Zona fyri nærmastu menning
- SMART og SMTTE

Jørgen Lyhne 2019

sernám

NÁMSFRØDILIG OG SÁLARFRØDILIG
RÁÐGEVING

Námsfrøðilig - didaktisk ráðleggingarætlan

SMTTE - Frymil

Samahangur (Greið lýsing)	<p>Sólvá er 14 ára gomul, og gongur í serilboðnum. Hon trívist væl, og er byrja at lesa og at rokna á byrjanarstigi.</p> <p>1) Menningarstigið hjá Sólvá á økinum <i>førleikar og virksemi í gerandisdegnum</i> liggur á umleið 6 ára aldur. Sólvá er byrja at minnst til at taka síni ting við heim. Men um eingin minnir hana á tað, liggur skúlataskan og jakkin eftir.</p>
Mál (SMART)	<p>Stuðla Sólvu í at kenna ábyrgd av sínum tingum, og taka tey við sær. Í hesum førinum seta vit fokus á, tá hon skal heim eftir skúlatíð.</p>
Tekin	<ul style="list-style-type: none"> - Sólvá tekur síni ting eftir at starvsfólk hefur mint hana á tað. - Sólvá vísur áhuga fyri sínum tingum. - Saknar síni ting, um hon gloymir tey - Tá Sólvá fer avstað, uttan at taka síni ting, men vendir aftur eftir teimum. - Sólvá tekur síni ting uttan áminning.
Tiltak	<ul style="list-style-type: none"> - Starvsfólk tosa við Sólvu um at fara at trena hetta. - Flokstoymið hefur fund, og útteilir ábyrgdina um at áminna Sólvu um síni ting. - Avtala at áminna í 2 vikur. - Minna Sólvu á tingini 5 minuttir áðrenn hon skal avstað. - Tosa við um Sólvu, at nú fara vit til næsta stig, at hon sjálv minnst tingini hjá sær. - Tá Sólvá minnst, skulu vit geva hesum uppmerksemi uppá tað: "Nú tókst tú tingini sjálv, gott!" í 4 vikur. - Tosa við Sólvu tá 6 vikur eru farnar um tað positiva. - Hald áfram at geva Sólvu uppmerksemi tá hon meistarar. - Málið er rokkið eftir 3 mánaðir.
Eftirmeting	<ul style="list-style-type: none"> - Leypandi eftirmetingar á toymisfundum. - Tað verður skrásett tá 1) hon megnar at taka tingini við hjálp og 2) tá hon megnar tað sjálv. - Tað verður eygleitt, um Sólvá eisini megnar tað í øðrum støðum. - Tað verður eftirmett um tað er hend menning innanfyri økið <i>førleikar og virksemi í gerandisdegnum</i> í DPU-ini.. - Tað verður gjørdi ein nýggj meting av zonini fyri nærmastu menning, fyri at seta eitt nýtt mál og leggja ætlan fyri áttakinum.

sernám

NÁMSFRØÐILIG OG SÁLARFRØÐILIG
RÁÐGEVING

Takk fyri ☺